

UNbulletin

časopis OSN v České republice

4/2007

Na světě trpí hladem 850 milionů lidí. Hlad a chudoba si denně vyžádají 25 tisíc životů, každých pět vteřin zemře hlady jedno dítě.

Z údajů Světového potravinového programu (www.wfp.cz)

Pochod proti hladu 2006. Tubmanburg, Libérie.

Foto: Michal Broža/UNMIL

Česko se připojí k celosvětové akci proti hladu

V neděli 13. května se historickým jádrem Prahy vydá Pochod proti hladu. Připojit se může každý a symbolicky tak vyjádřit, že nejsme lhostejní k tomu, že i ve 21. století mají lidé na světě hlad. Akce současně probíhá ve stovkách měst na všech kontinentech.

Pod záštitou předsedy Českého olympijského výboru Milana Jiráka a organizací OSN působících v ČR se účastníci sejdou v 9:30 hodin na Střeleckém ostrově. V čele s řadou známých osobností se vydají centrem Prahy a pochod zakončí zpět na Stře-

leckém ostrově. Až do večerních hodin zde bude připraven multikulturní program pro děti i dospělé.

Pochod se v Praze uskuteční již po čtvrté. V loňském roce se k zástupu v barevných tričkách Světového potravinového programu (WFP), který je iniciátorem, a společností koncernu TNT, hlavního partnera této mezinárodní akce, přidaly stovky lidí. Česko tak připojilo svůj hlas k milionům dalších, jimiž lidé na celém světě vyjadřují podporu jednomu z nejdůležitějších rozvojových cílů tisíciletí: Snížit na polovinu počet lidí trpících hladem.

Přidá se i Děčín

Poprvé se k Pochodu proti hladu letos přidá severočeský Děčín. Akce bude probíhat simultánně s Prahou, odpoledne se uskuteční happening za účasti hudebních kapel z regionu.

Organizátor: o.s. VARA ČR s podporou koalice nevládních organizací Česko proti chudobě.

Více na www.protihladu.cz
K tématu též str. 3 a 4

Obsah čísla

3 *Téma: Hlad*

5 *Rozhovor: S Janem Pretelem o změně klimatu*

6 *Zprávy: Humanitární operace UNHCR v Súdánu*

7 *Seriál: Rekordní rok mírových operací OSN*

8 *Názor: Můžeme nasytit všechny*

DISKUSE

Foto: ICOSN

S ředitelem UNICEF o humanitární situaci ve Středoafričské republice

Na pozvání Českého výboru pro UNICEF navštívil na začátku dubna ČR ředitel UNICEF ve Středoafričské republice Mahimbo Mdoe. Na jednáních se zástupci států, mezinárodních i nevládních organizací upozornil na závažnou humanitární situaci v této rovníkové zemi.

Středoafričská republika patří mezi země s nejvyšší novorozeneckou a dětskou úmrtností a úmrtností matek. Tři děti z deseti se nedožijí pátého roku života, při porodu umírá jedna

žena z patnácti. Chronickou podvýživou trpí třetina dětí do 5 let. Vysoká je prevalence HIV, v zemi žije 100 000 sirotků AIDS. Dvě třetiny obyvatel mají na živobytí méně než jeden americký dolar na den.

Programy UNICEF jsou zaměřeny zejména na přežití, zlepšení zdraví a vzdělávání dětí. „UNICEF zajišťuje očkování dětí, kontroluje výskyt spalniček. V minulém roce jsme zajistili dávky vitamínu A pro 80 % dětí ve věku do 5 let,“ řekl Mahimbo Mdoe na setkání

se zaměstnanci OSN a nevládních organizací v IC OSN v Praze. „Potřebujeme kvalitní mladé profesionály. Úkolů je nekonečná řada, životní podmínky zoufalé. Kromě odhodlání a profesionální zdatnosti je nutná i znalost francouzštiny,“ odpověděl Mdoe na otázku, čeho je ve Středoafričské republice hodně zapotřebí.

Více o činnosti UNICEF:
www.unicef.cz

Foto: ICOSN

TISKOVÁ KONFERENCE

S odborníky Českého hydrometeorologického ústavu o změnách klimatu

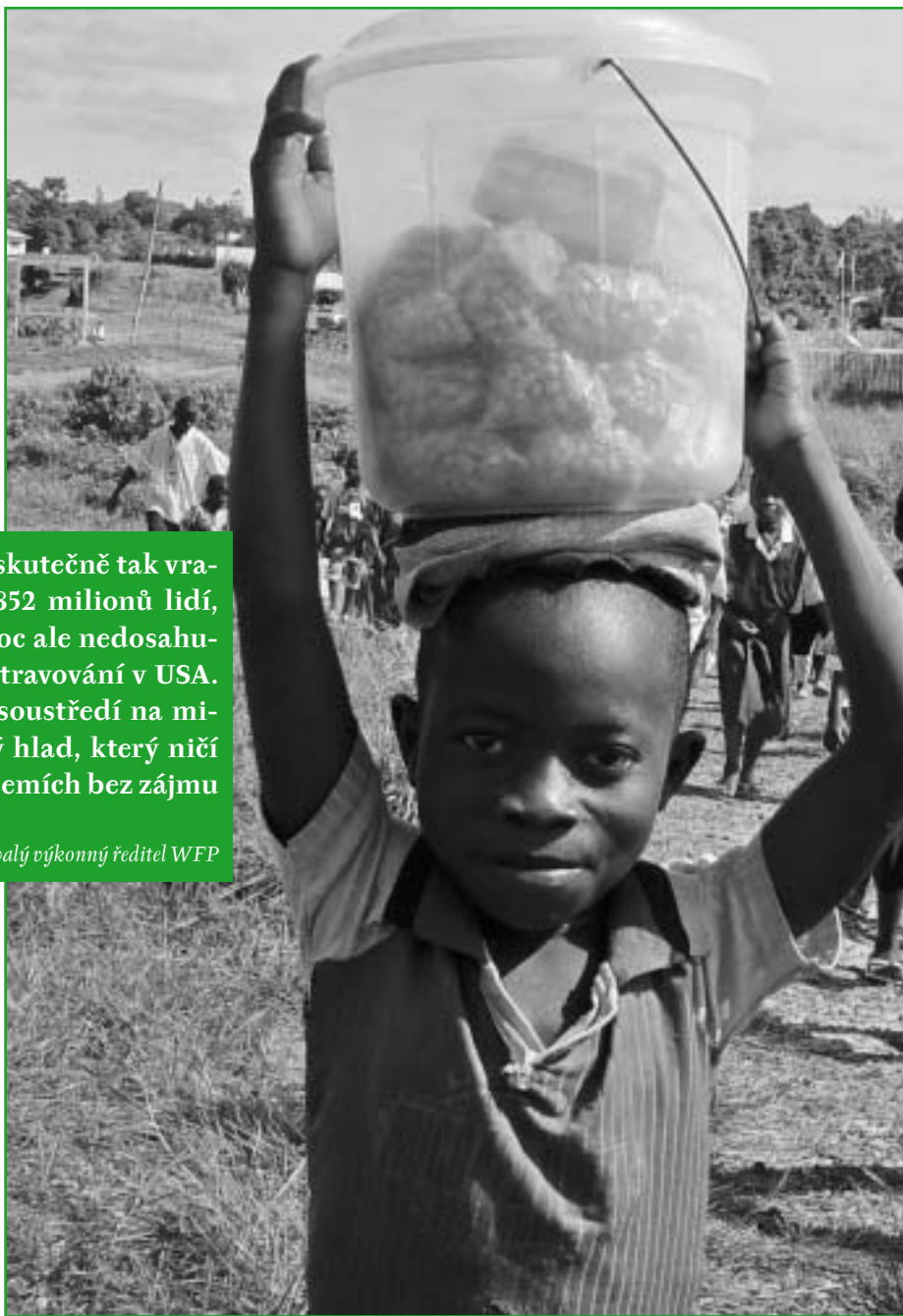
„Nové poznatky Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) by se měly co nejdříve promítnout i do integrované politiky, která by měla být založena na vyvážených proporcích mezi snížením emisí skleníkových plynů a adaptačních opatřeních,“ říká Jan Pretel, zástupce ČR v IPCC. Na tiskové konferenci v IC OSN seznámil novináře se zprávou 2. pracovní skupiny IPCC, která byla zveřejněna 6. dubna v Bruselu.

Náměstek ředitele ČHMÚ Radim Tolasz představil nový Atlas podnebí Česka a nastínil výhledy výzkumu klimatu v ČR.

Více k tématu:
Rozhovor na str. 5

Hlad je nejstarším nepřítelem lidstva

Hlad a podvýživa zůstávají jedním z nejzávažnějších zdravotních rizik i na začátku 21. století. Podle statistik Světového potravinového programu (WFP) poklesl v letech 1970 až 1997 počet hladovějících. Od konce minulého století ale znovu roste, a to téměř o čtyři miliony lidí za rok. Vyšplhal se až k současným 850 milionům. Hlad a chudoba si denně vyžádají 25 tisíc životů, každých pět vteřin zemře hladu jedno dítě. Nedostatkem jídla trpí jeden člověk ze sedmi. Hlad a podvýživa jsou tak větším zdravotním rizikem než AIDS, malárie a tuberkulóza dohromady.

„Lidé na Západě nevěří, že hlad je skutečně tak vražedný. Chronickým hladem trpí 852 milionů lidí, veškerá globální potravinová pomoc ale nedosahuje ani jedné desetiny nákladů na stravování v USA. Většina globální pomoci se navíc soustředí na mimořádné situace, nikoli na plíživý hlad, který ničí životy 400 milionů dětí v chudých zemích bez zájmu televizních kamer.“

James T. Morris, bývalý výkonný ředitel WFP

Akutní hlad

Akutní hlad a hladovění jsou častým tématem televizních reportáží: hladové matky v suchých oblastech Etiopie, které jsou příliš zesláblé, aby dokázaly nakojit své dítě, uprchlíci v Kongu čekající ve frontě na denní příděl potravin, helikoptéry shazující zásoby jídla obětí záplav v Bangladéši nebo Kambodži. Většina z nás tyto obrázky zná. Pocházejí z ostře sledovaných oblastí světových krizí. Lidé, kteří se ocitli v nouzi následkem velkých katastrof, tvoří ale pouhých osm procent z celkového počtu hladovějících. Denní podvýživa je mnohem méně zřetelná forma hladu, která však postihuje podstatně více lidí v mnoha regionech světa.

Podvýživa

Lidé trpící podvýživou jsou nuceni žít po celé týdny a někdy i měsíce s denním přídělem potravy, jejíž hodnota je nižší než doporučených 2 100 kalorií. Minimálně tolik potřebuje člověk k zdravému vývoji. Nedostatek energie si tělo kompenzuje zpomalováním fyzických i duševních činností. Hladový člověk se nedokáže

Téměř jedna miliarda lidí na světě trpí hladem nebo podvýživou. Velká část z nich žije v subsaharské Africe.

Foto: Michal Broža/UNMIL

Čísla o hladu

Hlad ve světě

- Hlad a chudoba si každý den vyžádají 25 tisíc lidských životů;
- 852 milionů lidí trpí nedostatkem jídla – to je více než celá populace Spojených států, Kanady a Evropské unie dohromady;
- V 90. letech 20. století se celosvětová chudoba snížila o 20 procent. Počet hladovějících se však zvýšil o 18 milionů;
- Hlad a podvýživa jsou největším zdravotním rizikem, na jejich následky umírá více lidí než na AIDS, malárii a tuberkulózu dohromady;
- Chudí utratí za jídlo přes 70 procent svých příjmů. Průměrná americká rodina něco přes deset procent;
- Jedním z rozvojových cílů tisíciletí je snížení počtu hladovějících na polovinu.

pokračování na str. 4

počítačování ze str. 3

V Africe je osmkrát vyšší dětská úmrtnost než v Evropě. Hlavním důvodem je podvýživa.
Foto: Michal Broža/UNMIL

Foto: Michal Broža/UNMIL

rozvojový svět. Organizace OSN pro zemědělství a výživu (FAO) odhaduje, že počet roků, které jsou v rozvojových zemích zmařeny z důvodu předčasných úmrtí nebo poškození organismu v důsledku hladovění, se pohybuje kolem 220 milionů. Přidáme-li další rizika spojená s nedostatečnou výživou, dostaneme se podle FAO až na 340 milionů zmařených let. To se rovná katastrofě, při níž zemře nebo je postižena celá populace země větší než jsou Spojené státy americké.

soustředit, hladové tělo nechce být iniciativní, hladové dítě ztrácí chuť hrát si a učit se.

Hlad zeslabuje také imunitní systém. Podvýživované děti jsou velmi zranitelné a příliš slabé na to, aby jejich organismus dokázal čelit nemocem. Mohou zemřít i na následky běžných infekcí, jako jsou spalničky nebo průjem. Vlivem podvýživy umírá každoročně podle odhadů Světového potravinového programu na deset milionů dětí ve věku do pěti let.

Kvalita, nejen kvantita

Na podvýživu má větší vliv kvalita než kvantita potravy. Strava musí obsahovat dostatečné množství vitamínů a minerálů, aby splňovala denní nutriční potřebu organismu. Každá forma podvýživy je spojena s určitými výživnými látkami, jichž se ve stravě nedostává.

Cena hladu

Hlad není zátěží jen pro jednotlivce. Je obrovským břemenem pro celý

Foto: Michal Broža/UNMIL

**Více k tématu:
strana 8, www.wfp.cz**

Hlad a děti

- Každých pět vteřin zemře hladu jedno dítě;
- Každý rok se narodí 17 milionů dětí s podváhou, protože jejich matky trpí podvýživou;
- Hladovým dětem je možné poskytnout celodenní jídlo ve škole pouze za přibližně 19 amerických centů (4,50 Kč);
- V Africe je osmkrát vyšší dětská úmrtnost než v Evropě. Hlavním důvodem je podvýživa;
- Na následky hladu a podvýživy umírá každoročně šest milionů dětí mladších pěti let. Ve Francii a Itálii žije 6,2 milionu dětí stejného věku.

Finanční pomoc

- Ve vyspělých zemích činí denní výdaje na jídlo v průměru deset dolarů (210 Kč). Příděly potravin Světového potravinového programu (WFP) na osobu a den jsou stanoveny na 29 centů (přibližně 6,50 Kč);
- Pouhá týdenní dávka celkových dotací na zemědělství ve vyspělých zemích by stačila pokrýt veškeré náklady potřebné na celosvětovou potravinovou pomoc;
- Člověk potřebuje k zdravému životu 2 350 kalorií za den. V 54 zemích nedosahuje produkce potravin úrovně, která je nutná k nasycení obyvatelstva.

Potravinová pomoc WFP

- V Sierra Leone poskytuje WFP „jídlo za výcvik“. Projekt pomáhá bývalým dětským bojovníkům naučit se novým dovednostem a zapojit se do mírového života společnosti;
- Dodávky jídla WFP zachránily v roce 1998 život devatenácti milionům obětí záplav v Bangladéši;
- V roce 1992 zachránila potravinová pomoc WFP 18 milionů životů během rozsáhlého období sucha v regionu jižní Afriky;
- Za 40 let činnosti poskytl WFP životně důležitou pomoc více než 1,2 miliardě nejchudších lidí.

V Evropě se budou střídat období silných srážek a sucha

V Bruselu byla 6. dubna zveřejněna zpráva 2. pracovní skupiny Mezinárodního panelu pro změnu klimatu (IPCC), která se zabývá následky klimatických změn a návrhy, jak se změnám přizpůsobovat. V pražském centru OSN seznámil novináře s jejími závěry český zástupce v IPCC Jan Pretel. Po tiskové konferenci odpověděl Dr. Pretel na otázky UNbulletinu.

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) vydává v letošním roce již svoji čtvrtou hodnotící zprávu. Shrnuje v ní nejnovější výsledky výzkumu současného stavu klimatického systému a probíhajících změn a zároveň naznačuje, s čím se pravděpodobně budeme v příštích desetiletích stále častěji setkávat.

Jak byste charakterizoval nejdůležitější závěry IPCC?

Potvrzuje se, že oteplování Země je již zcela evidentní a nezpochybnitelné. Teploty vzduchu i oceánů se stále zvyšují, pokračuje tání sněhu a ledu, narůstají hladiny moří a oceánů. Za poslední stoleté období (1906–2005) vzrostla průměrná teplota o 0,74 °C. V posledních padesáti letech narůstá teplota každých deset let o 0,13 °C. Nárůst je stále rychlejší a i proto jedenáct z posledních dvanácti let byly skutečně nejteplejšími roky od poloviny 19. století.

Mohou mít tak malé změny teplot výrazný vliv na naše klima?

Na první pohled se tyto změny mohou zdát nepatrné či přímo zanedbatelné, ale klimatický systém i na malé hodnoty reaguje a promítá je do svého chování. Oceán absorbuje více než 80 % veškerého antropogenního tepla vstupujícího do systému a teplota jeho horních vrstev se rychle

zvyšuje. Rostoucí teplota mění charakter oceánického proudění. Teplejší oceán předává teplo přilehlé atmosféře a ovlivňuje proudění vzduchu. Mění se globální atmosférická cirkulace, která následně působí na regionální i místní klima a počasí.

Zasahují změny celý svět nebo jen některé oblasti?

Změna klimatu se projevuje na zranitelnosti složek klimatického systému a z nich vyplývajících rizik. Zcela konkrétní změny probíhají ve všech složkách systému již na všech kontinentech, oceány nevyjímaje. Samozřejmě – někde více a rychleji, někde méně a pomaleji. Přestože jde o problém globální, zranitelnost systémů a dopady změn klimatu mají výrazně regionální charakter a právě proto je značně obtížné výsledky zobecňovat.

Na co bychom měli být připraveni v Evropě?

Všechny scénáře pro Evropu naznačují pokračování oteplování, v zimě větší na severu a v létě na jihu. Srážkové úhrny narůstají na severu a klesají na jihu kontinentu. Oteplování spolu se zvýšenou proměnlivostí srážek zesiluje tání ledovců a zmenšuje rozsah ploch trvale zmrzlé půdy. Rychlejší tání sněhu zvyšuje pravděpodobnost častějších zimních a jarních záplav na dolních tocích velkých řek. Rizika se zesilují i na horních či středních tocích menších řek ve střední a východní Evropě. Stále častěji se budou střídat období silných srážek s obdobími sucha, rostoucí teploty zvýší výpar z půdy i vodních ploch, budou klesat zá-

RNDr. Jan Pretel, CSc., klimatolog, vedoucí Oddělení klimatické změny Českého hydrometeorologického ústavu, zástupce České republiky v Mezivládním panelu pro změnu klimatu (IPCC). Foto: IC OSN

soby povrchových i podzemních vod a zhorší se i jejich kvalita.

Je třeba počítat s tím, že v našich zeměpisných šířkách se bude klimatická změna projevovat zejména častějším výskytem extrémnějšího počasí. Proto nelze podceňovat investice do účinných varovných a záchranných systémů. Změny ve srážkových režimech budou působit na změny v zásobách a kvalitě vod s následnými důsledky nejenom na zemědělství, lesnictví, ale i na energetiku či turistický ruch.

Nové poznatky panelu IPCC by se měly proto co nejdříve promítnout i do integrované politiky v oblasti klimatických změn, která by měla být založena na vyvážených proporcích mezi snižováním emisí skleníkových plynů a adaptačních opatření.

Více k tématu:
www.osn.cz,
www.ipcc.ch

Dárfúrská žena v uprchlickém táboře Iridimi ve východním Čadu.

Foto: H.Caux/UNHCR

Největší operace UNHCR posledních desetiletí

MARTA MIKLUŠÁKOVÁ, UNHCR

Situace v Súdánu je složitá a v různých částech země zcela odlišná. Po dvaceti letech konfliktu došlo v lednu 2005 na jihu k uzavření mírové dohody mezi vládou a Súdánskou lidovou osvobozenou armádou. Násilí v Dárfúru ale nadále pokračuje i přes mírovou smlouvu uzavřenou v květnu 2006.

Jih a východ Súdánu

UNHCR svou činnost soustředí na jižní Súdán, východ Súdánu a Dárfúr. Vlekly konflikt na jihu země vedl postupně k exodu více než osmi milionů lidí. Současným úkolem je zejména pokrytí potřeb vnitřně přesídlených osob a pomoc uprchlíkům, kteří se vrací domů z okolních zemí. UNHCR začalo s repatriací oblasti v prosinci 2005 a od té doby umožnilo návrat téměř 35 tisícům lidí. Dalších 100 tisíc uprchlíků a 25 tisíc vnitřně přesídlených osob by se mohlo vrátit v průběhu roku 2007.

Na východě Súdánu se činnost UNHCR zaměřuje především na pomoc uprchlíkům z Eritreji a Etiopie. Část z nich v oblasti pobývá již dlouhá desetiletí, další ale stále ze sousedních zemí přicházejí.

Dárfúr a Čad

K vleklému konfliktu v Dárfúru přibyla i kritická situace v sousedním Čadu. Ozbrojené výpady proti civilistům na čadské straně hranice vyhnaly do západního Dárfúru desetitisíce obyvatel. Vláda Čadu navíc odmítla přítomnost mírové mise OSN podél súdánské hranice a snaží se namísto toho prosadit rozmístění policejních složek. Spolu s uprchlíky ale do Dárfúru přicházejí z Čadu i Súdánci, kteří dříve naopak hledali bezpečí za hranicemi. Ve východním Čadu nadále funguje dvanáct uprchlických táborů UNHCR. Tam v letech 2003-2004 našlo útočiště na 230 tisíc súdánským uprchlíků z Dárfúru. Z domova je vyhnaly opakované nájezdy arabských milicí a boje mezi armádou a rebely.

Specifická je situace vnitřně přesídlených osob, tedy těch, kteří museli z domova uprchnout, ale nepřekročili při tom hranici Súdánu. Podle odhadů jde asi o 2 miliony lidí, z nichž 250 tisíc uprchlo v posledních šesti měsících. V západním Dárfúru jich žije asi 700 tisíc. Zejména na jejich potřeby se chce zaměřit vysoký komisař pro uprchlíky António Guterres při své květnové návštěvě Dárfúru.

Etnické složení osob, jimž UNHCR v Súdánu poskytuje pomoc, je stejně pestré jako jejich právní postavení - uprchlíci hledající v Súdánu ochranu, vnitřně přesídlení i navrátilci. Pestré jsou i jejich potřeby. Desetiletí války po sobě zanechalo zcela zničenou infrastrukturu. To je jedna z největších překážek návratu uprchlíků do oblastí, které jsou dnes už bezpečné. Mnozí uprchlíci, kteří se vrátili, se dali znovu na útěk a jejich možná reintegrace ve vlasti tak bude nesmírně obtížná.

Domov v nedohlednu

Vleklé krize v různých částech země nedávají naději na brzký návrat uprchlíků do všech částí Súdánu. UNHCR se proto začalo v poslední době zaměřovat na podporu integrace uprchlíků tam, kde našli útočiště. Ve zvláštních případech dále vyjednává o možnosti přesídlení některých uprchlíků do třetí země. Súdán nadále zůstává pro agenturu jednou z největších operací posledních desetiletí.

Více informací o činnosti UNHCR:
www.unhcr.cz

ZAVOLEJTE MODRÉ PŘILBY

Rekordní rok mírových operací OSN

„Šance na bezpečnější svět,“ hlásala titulní strana letošního lednového čísla časopisu *The Economist* na pozadí snímku španělských příslušníků mírových sil OSN v Libanonu. „Vojáci OSN mají více práce než kdy jindy,“ stálo v úvodní části článku s podtitulkem „Chcete udržet mír? Zavolejte modré přilby.“

Do análů OSN se rok 2006 zapíše jako rekordní. Na sto tisíc příslušníků personálu prošlo službou v terénních misích světové organizace během jediného roku. Dosud nevídaný rozsah mírových operací je výsledkem podpisu řady mírových dohod a příměří dojednaných díky politické a diplomatické iniciativě Spojených národů.

Ochrana míru

V závěru roku 2006 se vyhrotila situace v Dárfúru. OSN se ocitla pod ještě větším tlakem, aby zabránila bojům a poskytla ochranu obyvatelstvu. Rostl i tlak na vyslání mírových sil do příhraničních oblastí mezi Čadem, Středoafrickou republikou a Súdánem, aby se předešlo hrozícímu regionálnímu konfliktu. Deset tisíc příslušníků mírových sil UNMIS (Mise OSN v Súdánu) pokračovalo v prosazování komplexní mírové dohody mezi severem a jihem z roku 2005.

Výrazným momentem roku byly překvapivě úspěšné volby v Konžské demokratické republice. Dvoukolového hlasování se pod ochranou a dohledem OSN zúčastnilo více než 20 milionů voličů.

Po vypuknutí konfliktu mezi Izraelem a hnutím Hizballáh byli v Libanonu v rekordním čase rozmístěni vojáci z téměř 30 zemí v rámci sil UNIFIL. Po

Foto: Míchal Brož/UNMIL

Bude OSN schopna shromáždit dostatek vojáků a vyhovět rostoucím požadavkům i do budoucna? Existuje dostatečná politická vůle k dosažení skutečného míru? Nebudou nakonec modré přilby povolány, aby udržovaly mír tam, kde ještě žádný mír není?

více než deseti letech přispěly významným počtem vojáků i evropské státy.

Naopak poslední vojáci mírových sil opustili 31. prosince 2006 Burundi. Mandát mise byl dokončen podle plánu. Vojáci OSN za sebou zanechali demokraticky zvolené místní i celostátní struktury. Mírovou operaci nahradil integrovaný úřad OSN, který bude zemi podporovat v přechodu k dlouhodobé stabilitě.

Také na Haiti proběhly úspěšně dvoukolové volby a došlo k vytvoření vládních struktur. Demokratický průběh voleb se podařilo zajistit i přes pokračující násilí v některých čtvrtích Port-au-Prince.

Na Východním Timoru byla ustavena nová mírová operace. V dubnu a květnu 2006 hrozilo, že vlna násilí může zvrátit vývoj po vyhlášení nezávislosti. Bezpečnostní situace je nyní stabilizována. První kolo letošních prezidentských voleb proběhlo začátkem dubna klidně, druhé je plánováno na 9. května.

Diplomatická iniciativa OSN

Po celý rok 2006 vyvíjela OSN diplomatické úsilí o politické řešení krizí s cílem zabránit eskalaci starých a vypuknutí nových konfliktů. Politické mise a míroví vyslanci OSN působili v téměř desítkách zemí, včetně Blízkého východu a Somálska.

Zástupce generálního tajemníka pro politické otázky Ibrahim Gambari navštívil v průběhu roku dvakrát Myanmar. Stal se jediným mezinárodním aktérem, který zprostředkoval dialog mezi vládou a zástupci opozice.

Vyjednávací aktivita OSN slavila úspěch v listopadu 2006, kdy došlo k historické dohodě mezi maoisty a nepálskou vládou o příměří a sdílení moci. Znesvářené strany požádaly OSN, aby dohlížela i na naplňování klíčových aspektů dohody.

Velkou mezeru v bezpečnostní architektuře OSN zaplnila nově zřízená Komise pro budování míru (*Peacebuilding Commission*). Její činnost se v roce 2006 zaměřila na stabilizaci situace v Burundi a Sierra Leone, kde byly ukončeny mírové operace.

Foto: Míchal Brož/UNMIL

Více k tématu:
www.un.org/peace

Máme dost, abychom nasýtili všechny

JAMES T. MORRIS

Foto: WFP

James T. Morris opustil v dubnu 2007 po pěti letech úřad výkonného ředitele Světového potravinového programu.

Každých pět vteřin zemře na světě hlady jedno dítě. Představit si tak obrovské ztráty nevinných životů není snadné. A upřímně, kdo by o to vlastně stál? Kdybyste ale jako já měli příležitost vidět některé z těchto dětí, držet je v náručí a dívat se do očí jejich nešťastných matek, statistická čísla by se pro vás stala až příliš skutečná. A nenechala by vás klidně spát.

Pro mě takových bylo celých pět let, kdy jsem stál v čele Světového potravinového programu (WFP). Tato organizace OSN poskytuje potravinovou pomoc chudým a zachraňuje miliony životů. WFP ročně poskytne životně důležitou pomoc více než 90 milionům hladových. Stále to však není dost, aby to výrazně ovlivnilo hroznivé statistiky dětské úmrtnosti.

Vzpomínám si velmi živě na okamžik, kdy jsem v Africe poprvé držel v náručí umírající dítě. Nejprve jsem pocítil obrovský smutek a vzápětí se hluboce zastyděl. Jak jsme jen mohli – jak jsem mohl – tohle dopustit? Místní doktor z organizace Lékaři bez hranic konstatoval, že dítě v nejlepším případě přežije několik týdnů.

Hrdý republikán a přesvědčený kapitalista

Jak je možné, že se toto děje v roce 2007? Ve Spojených státech, Kanadě, Evropě i v Japonsku jsme tak bohatí, že sledujeme sportovní utkání a oblíbené seriály na malých drahých mobilních telefonech. Přitom hodnota jídla, které vyhodíme, dalece překračuje náklady,

s nimiž by bylo možné nasýtit všechny sirotky a uprchlíky na celém světě. Zdá se vám, že prosazují nějaký globální plán blahobytu? Nic takového. Jsem hrdý republikán, přesvědčený kapitalista a velký tradicionalista. A právě proto jsem na rozpacích, frustrovaný a stydím se za to, že tolerujeme hlad a podvýživu v takovém měřítku, v jakém stále existuje. Je zcela zřejmé, že je v naší moci učinit tomu přítrž.

Chybné priority

Většina lidí na Západě nevěří, že hlad je skutečně tak vražedný. Zatímco na celém světě trpí chronickým hladem 852 milionů lidí, veškerá globální potravinová pomoc nedosahuje ani jedné desetiny nákladů na stravování v USA. Většina globální pomoci se navíc soustředí na mimořádné situace, např. Afghánistán nebo Dárfúr, nikoli na plíživý hlad, který ničí životy 400 milionů dětí v chudých zemích bez zájmu televizních kamer.

Problém není ani tak v nedostatečné velkorysosti dárců, ale spíše v chybném stanovování priorit. Oficiální rozvojová pomoc dosáhla v 90. letech rekordní výše přes 100 miliard dolarů a celosvětová chudoba se snížila o celých 20 procent. Přesto nadále existuje spodní třída extrémně chudých lidí, kteří jsou podvyživeni. A počty hladovějících stále rostou.

Nevím, zda jsou si dárcovské a akademické kruhy zcela vědomy mimořádného

dopadu dobré výživy na globální rozvoj. Vezměme si příklad Severní a Jižní Koreji. Ve věku sedmi let je chlapec z jihu o dvacet centimetrů vyšší a o deset kilogramů těžší než jeho severokorejský protějšek. Není se co divit, že Jihokorejci vydělávají desetkrát více než jejich příbuzní na Severu. Mají nejen tržní systém západního stylu. Mají také zdravou, dobře živěnou populaci, která může z tohoto systému těžit.

Pomáhat je důležité

Jedním z nejpozoruhodnějších lidí, s nimiž jsem se kdy setkal, je mladý Keňan jménem Paul Tergat. Skvělý atlet a držitel světového rekordu v maratonu. Paul vyrostl na školních obědech poskytovaných WFP. Slušnost a láska k humanitě Paula nakrmily, když to potřeboval. Stejně tak je toho potřeba i dnes. Každý z nás může pomoci někomu z méně šťastných dětí, které nás potřebují. Není to nakonec přesně to, co byste chtěli, kdyby hladovělo právě vaše dítě?

Článek vyšel v listu Ottawa Citizen 13. dubna 2007 (zkráceno).

UNbulletin

Časopis OSN v České republice

Vychází zpravidla jednou za měsíc, je distribuován bezplatně.

Elektronická verze: www.osn.cz/zpravodajstvi/casopis

Vydavatel:

Informační centrum OSN v Praze
nám. Kinských 6, 150 00 Praha 5
Tel.: 257 199 831 / Fax: 257 316 761
unicprg@osn.cz, www.osn.cz

Editor:

Michal Broža

Koordinace výroby:

Jan Smetana

Grafická úprava:

NVT Repro s. r. o.

Tisk:

NVT Repro s. r. o.

Ev. č. MK ČR E 14551
ISSN 1802-3231, 1802-324X

Obsah nemusí nezbytně vyjadřovat stanovisko nebo názor OSN.

Tištěno na recyklovaný papír